

Załącznik do Uchwały Nr 1
samorządu mieszkańców wsi Modła
z dnia 25.09.2008 roku

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MODŁA

Położonej w gminie wiejskiej Jerzmanowa na Dolnym Śląsku

Na lata 2008 - 2015

Opracowany zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i AGENDY 21

Autorami Planu Odnowy Miejscowości Modła są jej mieszkańcy, którzy poświęcili czas i zaangażowali się w bezpośrednią pracę nad jego opracowaniem

Plan Odnowy Miejscowości Modła powstał dzięki zaangażowaniu, poświęceniu czasu i wiedzy osób reprezentujących społeczność naszej wsi. W odpowiedzi na prośbę Rady Sołeckiej i władz Gminy, wzięliśmy udział w warsztatach. Podczas spotkań mieszkańcy reprezentujący społeczność lokalną, lokalnych liderów, radnych i przedsiębiorców sami opracowali Plan, korzystając jedynie z pomocy zewnętrznych konsultantów i moderatorów.

W spotkaniach
wypracowujących niniejszy dokument
udział wzięła 16 osobowa grupa
aktywnych mieszkańców

Pomocy w postaci moderowania prac warsztatowych oraz redakcji dokumentu udzielił nam Łukasz Żuber (Chojnów tel. 0603 335 453, e-mail: lukasz-zuber@tlen.pl), w imieniu Agencji Rozwoju Regionalnego ARLEG z Legnicy - na podstawie umowy z Gminą Jerzmanowa.

Metodyka pracy nad dokumentem to autorska metoda opracowana przez Łukasza Żubera i Andrzeja Ruszlewicza na podstawie materiałów UMBRELLA PROJECT UNDP.

SPIS TREŚCI

	Strona
WSTĘP	4
Informacje ogólne	
Metoda pracy	
CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	9
Opis ogólny miejscowości	
Położenie, przynależność administracyjna, zaludnienie	
Historia miejscowości	
Przestrzenna struktura miejscowości	
Planowane kierunki odnowy miejscowości	
Wizja odnowy miejscowości Modła	
Cele odnowy	
Powiązanie z planami i działaniami realizowanymi w gminie	
INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI	12
Zasoby przyrodnicze	
Dziedzictwo kulturowe	
Infrastruktura społeczna	
Infrastruktura techniczna	
Gospodarka i rolnictwo	
Kapitał społeczny i ludzki	
OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON ORAZ SZANS I ZAGROŻEŃ MIEJSCOWOŚCI	15
Analiza SWOT	
Problemy rozwoju miejscowości	
OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ	17
Zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia	
Szacunkowy koszt realizacji	
REALIZACJA PLANU	22
Zasady realizacji planu	
Sposoby monitorowania, oceny i aktualizacji planu	
Komunikacja społeczna	

WSTĘP

Informacje ogólne

Plan Odnowy Miejscowości Modła powstał jako odpowiedź na potrzebę zdefiniowania kierunków dalszego rozwoju naszej wsi, a także sprostaniu wyzwaniom, które stawiane są szczególnie małym miejscowościom w dobie XXI wieku. Podczas opracowania Planu przyjęliśmy, że będą nami kierowały dwa podstawowe uwarunkowania:

- Zasady zrównoważonego rozwoju.
- Zasady Agendy 21.

Zasady zrównoważonego rozwoju zostały przez nas wszystkich ustanowione w 1997 roku, w którym przyjęliśmy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej. W art. 5 Konstytucji jest zapisane: "Rzeczpospolita Polska (...) zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju". "Władze Publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom" (art. 74). Idea zrównoważonego rozwoju wynika z konieczności sprostania wyzwaniom nowego tysiąclecia. Po żywiołowym rozwoju przemysłowym, nieograniczonym korzystaniem z zasobów naturalnych i beztróskim zanieczyszczaniu i przekształcaniu środowiska przyrodniczego, przyszedł czas na refleksję i zmianę postaw. Zauważyliśmy, że prawa rządzące światem żywym w równej mierze dotyczą nas jak i każdej żywej istoty na naszej planecie. Po zachwycie rozwojem technologii i okresem wiary, że nasz umysł pozwoli nam panować nad prawami natury wiemy, że zbliżają się granice, których nie możemy przekroczyć. Życie bez wody zdanej do picia, gleb dających nam bezpieczną żywność, czy roślin odnawiających zasoby tlenu jest niemożliwe. Ten uproszczony przykład to tylko niewielki ułamek skomplikowanych powiązań i zależności między człowiekiem a innymi organizmami i zjawiskami warunkującymi życie na Ziemi.

Przyjęta przez nas zasada **zrównoważonego rozwoju to zgoda na rozwój gospodarczy i społeczny w harmonii z poszanowaniem przyrody**. Granicą podejmowanych działań powinno być zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. Podstawowa zasada zrównoważonego rozwoju "myśleć globalnie, działać lokalnie" powinna przejawiać się we wszystkich naszych działaniach, także polityków i władz. Obszar i środowisko przyrodnicze, w którym teraz żyjemy, za chwilę będzie musiał służyć naszym potomkom. Czy pozostawimy im szansę na godne i spokojne życie? Czy oni zrozumieją, że muszą toczyć wojny o czystą wodę, bo my chcieliśmy mieć jeszcze jeden luksusowy samochód? Czasami trzeba tylko trochę dobrej woli, aby postępować zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Szacunek dla środowiska przyrodniczego to cecha, która zachowała się w wielu umysłach mieszkańców takich małych miejscowości jak nasza wieś. Codzienne od małego dziecka obcowanie z naturą, która jest tuż obok nas, na podwórku czy za płotem, uczy szacunku dla każdej żyjącej istoty.

Czym na poziomie wsi i społeczności lokalnych jest zrównoważony rozwój?

Zrównoważony rozwój wsi to taki kierunek rozwoju społecznego i gospodarczego, który w zaspokojeniu potrzeb naszych mieszkańców nie doprowadza do zniszczenia środowiska przyrodniczego. Taki rozwój nie oznacza zahamowania procesów gospodarczych we wsi kosztem działań chroniących środowisko. Wprost przeciwnie – oznacza harmonijny, zrównoważony rozwój w wymiarze ekologicznym, ekonomicznym i społecznym z pełnym uwzględnieniem ładu przestrzennego.

Podstawą są trzy zasady:

1. Równość szans w dostępie do zasobów i odprowadzania zanieczyszczeń - filozofia sprawiedliwości międzypokoleniowej.
2. Równość szans pomiędzy człowiekiem i przyrodą. Funkcjonowanie cywilizacji ludzkiej z zachowaniem trwałości podstawowych procesów przyrodniczych wraz z ochroną różnorodności biologicznej.
3. Równość szans między tym, co lokalne a ponad lokalne. Potrzeby ogólnospołeczne są zaspokajane na równi z potrzebami lokalnych społeczności.

Dążąc do zrównoważonego rozwoju powinniśmy uruchomić i kontynuować takie podstawowe procesy jak:

- Ograniczenie zużywania odnawialnych zasobów do granic możliwości ich odtwarzania.
- Ograniczenie zużywania nieodnawialnych zasobów do skali pozwalającej na zastępowanie ich poprzez odpowiednie substytuty.
- Stopniowe eliminowanie substancji niebezpiecznych i toksycznych.
- Utrzymywanie skali emisji zanieczyszczeń i zakłóceń tak, aby nie przekroczyć pojemności asymilacyjnej środowiska.
- Stała ochrona różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazu, ekosystemów, gatunków i genów.
- Uspołecznienie procesów podejmowania decyzji na różnych poziomach, poczynając od parlamentu kończąc na samorządach i społecznościach lokalnych.
- Tworzenie warunków dla zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego każdego człowieka.

Szansę na zrównoważony rozwój w miejscowości zależą od wielu czynników:

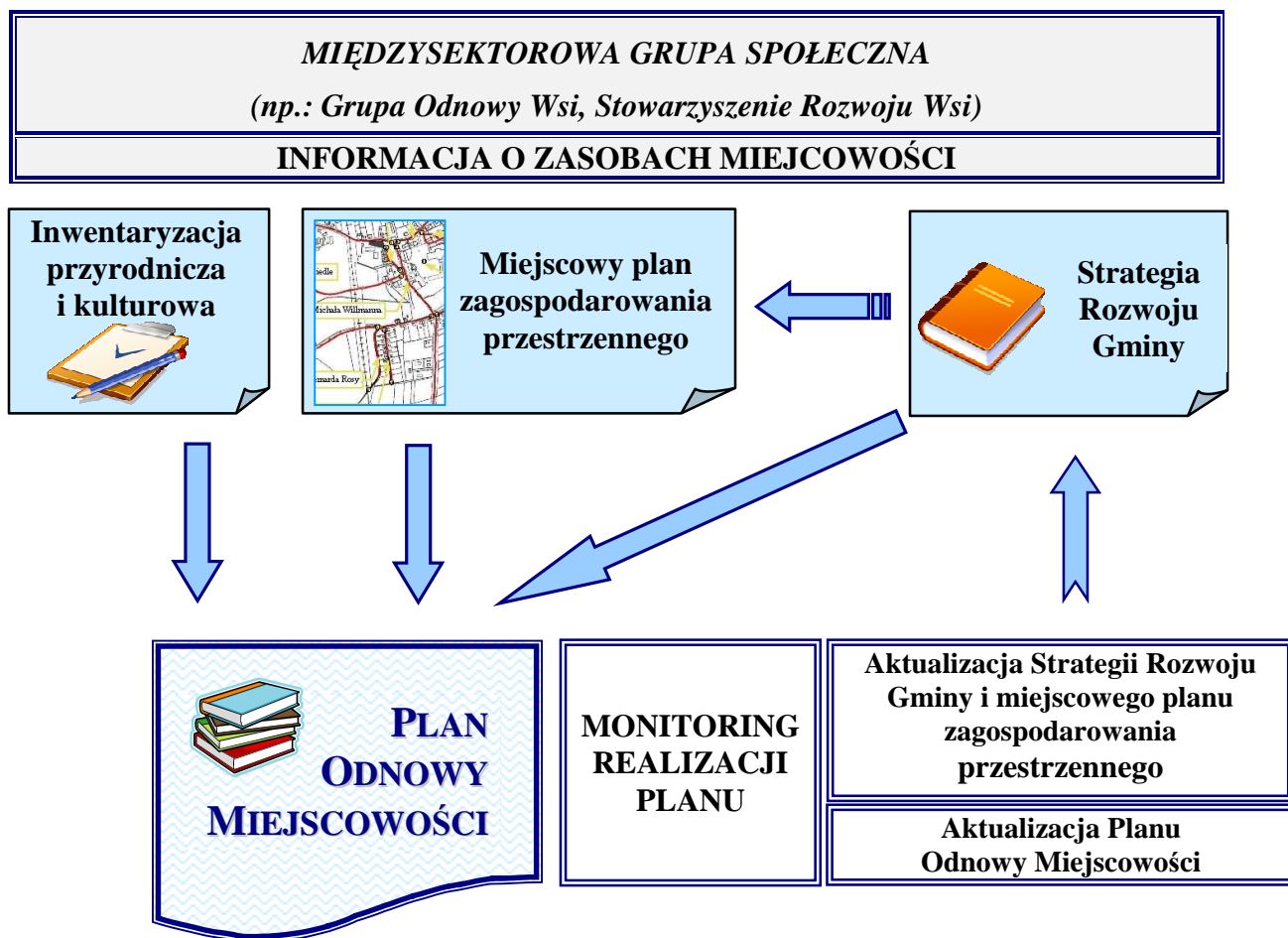
- Jej mieszkańcy i władze gminy muszą posiadać silną wolę opracowania i wdrożenia strategii zrównoważonego rozwoju gminy i planu odnowy miejscowości.
- Rada Sołecka i Rada Gminy, są głównymi animatorami rozwoju swoich "małych ojczyzn", na nich spoczywa pobudzanie, organizowanie i realizacja działań zrównoważonego rozwoju.
- Podstawą powodzenia jest wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa.
- Społeczność lokalna musi rozumieć i aktywnie wspierać realizację działań przyjętych w Planie Odnowy Miejscowości.
- Żadne plany nie mogą być skutecznie realizowane bez aktywnego udziału mieszkańców.

Agenda 21 to dokument przyjęty na Szczycie Ziemi w Rio de Janeiro w 1992 roku (również przez Polskę) i określany jako program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w perspektywie XXI wieku. Agenda 21 uwzględnia globalną, krajową i lokalną (gminną, wiejską) skalę działań w sferze ekologicznej, społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Lokalna Agenda 21 to uspołeczniony, partnerski i dynamiczny proces planowania zmierzający do osiągnięcia celu, jakim jest trwały i zrównoważony rozwój wsi. Lokalna Agenda 21 oznacza w praktyce konieczność budowania we wsi:

- Współpracy partnerskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju między samorządem, mieszkańcami, biznesem, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami.
- Systemu informacji o zasobach wsi (w tym przyrodniczych, kulturowych).
- Planu odnowy miejscowości opartego na zrównoważonym rozwoju.
- Systemu społecznego monitoringu realizacji Planu (lokalnej Agendy 21).

LOKALNA AGENDA 21

Podjęliśmy decyzję o opracowaniu planu odnowy własnej miejscowości zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i w oparciu o zasady Agendy 21. Pracę nad Planem prowadziła grupa mieszkańców, tworząc podstawy do stworzenia międzysektorowej grupy społecznej na rzecz wprowadzania zrównoważonego rozwoju w miejscowości. Pragniemy włączyć się w działania, rozwijane od wielu lat w ramach wspólnoty europejskiej, nazywane popularnie odnową wsi. Istotna dla nas jest pomoc w realizacji Planu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013; OŚ 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej oraz OŚ 4 LEADER.

Jest to dla nas jedno z ważniejszych źródeł realizacji planu, ale zdajemy sobie sprawę, że pełna realizacja przyjętych celów wymaga od nas samych dużej aktywności, a także poszukiwania innych źródeł pomocy.

Idea odnowy wsi w Europie Zachodniej¹ zrodziła się w wyniku kryzysu ekonomicznego i społecznego na wsi, który dotknął tereny wiejskie w latach 70 i 80 XX wieku. Przyczyną były radykalne zmiany w produkcji rolnej, transporcie, a także niszczenie handlu lokalnego przez supermarkety. Istotną podstawę kryzysu stanowiła Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej. Do tej pory podstawowym jej założeniem było produkowanie masowo taniej żywności (wspieranie trwa do dzisiaj), bez uwzględniania jej jakości, oraz lokalnych powiązań producentów (rolników) z konsumentami. Nadzieję budzą obecne próby zmiany polityki rolnej

¹ Fragment dotyczący historii odnowy wsi opracowano na podstawie: R. Wilczyński, „Odnowa wsi perspektywą rozwoju obszarów wiejskich w Polsce”. RCDRRiOW Poznań, 2003.

w kierunku wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich i nie dotowania samej produkcji żywności, ale wspieranie producentów rolnych, w tym produkujących dobrej jakości żywność w mniejszych gospodarstwach (np.: program rolnośrodowiskowy, produkty lokalne, odnowa wsi, różnicowanie produkcji na terenach wiejskich, LEADER). Polska jest obecnie w sytuacji żywiołowego rozwoju supermarketów, a więc ten kryzys nas dotyka i będzie się rozwijał.

Koncepcja odnowy wsi powstała w Niemczech w połowie lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Ważne daty dla tego działania to:

- 1984 - powstał Europejski Ruch Odnowy Wsi i Małych Miast.
- 1994 - opracowanie i przyjęcie „Strategii dla wiejskiej Europy”,
- 1996 - na III Kongresie Odnowy Wsi przyjęto „Przewodnią koncepcję rozwoju terenów wiejskich i odnowy wsi w Europie”.

Dokument „Strategia dla wiejskiej Europy” określa trzy podstawowe zasady, które powinny być przestrzegane w rozwoju obszarów wiejskich. Zasadnicza ich treść zawarta jest poniżej.

1. Wzajemne powiązania ludzi ze środowiskiem (naturalnym i kulturowym), w którym żyją. Sprawy związane z mieszkańcami i ich aktywnością nie mogą dominować nad potrzebą ochrony środowiska, jak również ochrona środowiska nie może być celem samym w sobie, nie uwzględniającym potrzeb ludzi.
2. Współpraca i zintegrowane działanie. Rozwój lokalny może być skutecznie realizowany tylko dzięki efektywnej współpracy wszystkich zainteresowanych stron. Ważna jest szczególnie współpraca pomiędzy mieszkańcami i gminą. Istotne jest, aby układ współpracy był partnerski, bez dominacji, narzucania woli czy zastępowania w działaniach przez jedną ze stron.
3. Konsultacje i zaangażowanie. W planowaniu i realizacji działań należy uwzględniać poglądy i oczekiwania tych, którzy żyją w danej miejscowości. Do realizacji rozwoju powinniśmy w pierwszej kolejności korzystać z zasobów lokalnych – zarówno ludzkich, jak i przyrodniczych, kulturowych, gospodarczych. W proces muszą być aktywnie włączone społeczności lokalne.

Powyższe zasady uwzględniają podstawowe założenia zrównoważonego rozwoju, oraz Agendy 21.

Metoda pracy. Jak i dlaczego pracowaliśmy?

Opracowaliśmy Plan Odnowy Miejscowości samodzielnie, korzystając jedynie z pomocy zewnętrznych ekspertów w zakresie metodyki, materiałów i redakcji końcowej dokumentu. **Plan jest dla nas sposobem osiągnięcia wyznaczonych celów poprzez kierowanie rozwojem.**

Po co nam plan odnowy miejscowości?

- Tworzenie planu pozwala nam mieszkańcom zaplanować swoją przyszłość w perspektywie kilku lat, spojrzeć na miejscowość całościowo, rozpatrując poszczególne obszary aktywności w powiązaniu ze sobą.
- Plan to nie tylko dokument opisujący drogi dojścia do założonych celów, ale także proces, w którym uczestniczą mieszkańcy zainteresowani przyszłością swojej miejscowości.
- Zapisanie planu w formie dokumentu umożliwia stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich mieszkańców miejscowości.
- Budowanie planu umożliwia zaangażowanie władz oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga ugody.

Osiągnięta na drodze otwartej dyskusji pozwala na wypracowanie planu, z którym będą identyfikowali się mieszkańcy.

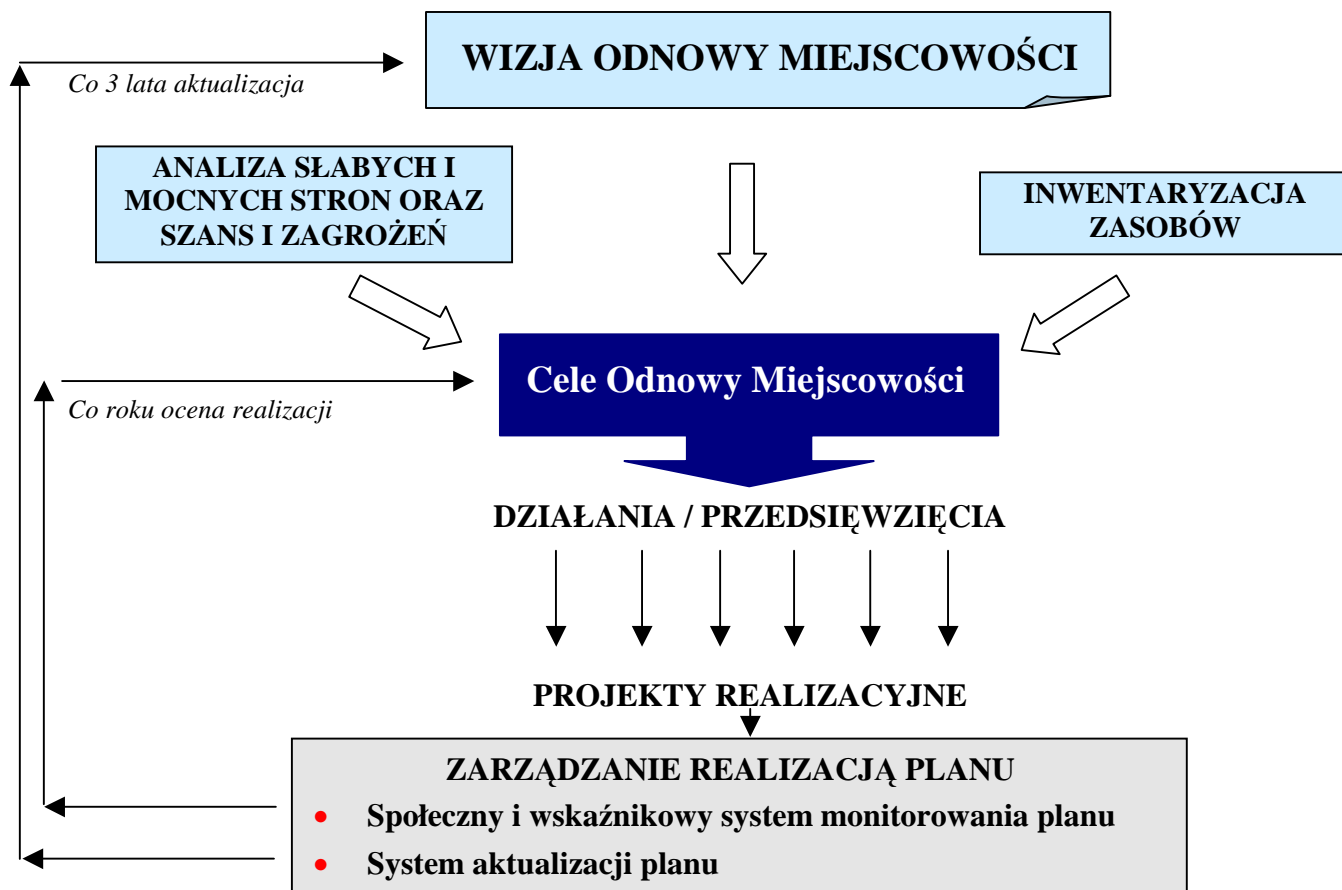
- Tworzenie planu sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron miejscowości, przyjrzenie się możliwościom, potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości.
- Plan umożliwia efektywne gospodarowanie zasobami takimi jak środowisko, ludzie, teren, infrastruktura i środki finansowe. Zasoby te są zwykle ograniczone, dlatego też można zaplanować odpowiednie gospodarowanie nimi.
- Plan to instrument długofalowego zarządzania miejscowością. Wnosi elementy ciągłości w poczynania władz gminy, niezależnie od zmieniających się układów politycznych.

Do opracowania planu odnowy miejscowości Rada Sołecka i Gmina zaprosiły wszystkich mieszkańców Modłej jak również osoby zainteresowane problematyką. Nie wszystkie zaproszone osoby skorzystały z możliwości uczestniczenia w pracach grupy. Praca polegała na uczestniczeniu w zajęciach warsztatowych. Prowadzący warsztaty moderator miał za zadanie przeprowadzenie grupy przez kolejne etapy pracy, a także pomóc w redagowaniu wyników prac warsztatowych. Wszystkie zapisy w planie zostały samodzielnie wypracowane przez uczestników warsztatów, każdy zapis był poddany ogólnej dyskusji i przyjmowany przez ogół zgromadzonych.

W wyniku budowy planu odnowy miejscowości otrzymaliśmy:

1. Dokument planu.
2. Grupę, która może się zaangażować w rozwój miejscowości.

Struktura Planu Odnowy Miejscowości

CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

Jaka jest nasza miejscowość dzisiaj? Jak i gdzie chcemy żyć i mieszkać?

Opis ogólny miejscowości

Położenie, przynależność administracyjna, zaludnienie.

Miejscowość Modła, geograficznie położona jest w obrębie mikroregionu Grzbietu Dalkowskiego, należącego do mezoregionu Wzgórz Dalkowskich. Pod względem administracyjnym miejscowość leży w północnej części Gminy Jerzmanowa, w powiecie głogowskim, w województwie dolnośląskim i liczy około 128 mieszkańców. Wraz z 11 innymi wsiami sołeckimi tworzy wspólnotę samorządową - Gminę Wiejską Jerzmanowa.

Miejscowość usytuowana jest w pobliżu drogi powiatowej nr 1016 D biegnącej do drogi krajowej nr 12. Jest również połączenie drogą gruntową od wschodu z drogą wojewódzką nr 329 łączącą się z drogą krajową nr 3 Szczecin - Jakuszyce. Obecnie Modła jest dynamicznie rozwijającą się miejscowością, atrakcyjną pod względem budownictwa jednorodzinnego.

Podsumowując, Modła jest malowniczo położoną wioską w otoczeniu pól i łąk, które „poszarpane” przez urozmaiconą rzeźbę terenu Wzgórz Dalkowskich tworzą niezwykłą mozaikę krajobrazową tego terenu. Z dala od miejskiego zgiełku, jest to idealne miejsce na odpoczynek czy weekendową przejażdżkę lub spacer.

Historia miejscowości.

Modła jest miejscowością prawdopodobnie o metryce nowożytnej - pierwsze wzmianki źródłowe pochodzą o Modłej z 1580 r. W 1627 r. swoje dobra w Jaczowie i Modłej kamera głogowska sprzedała głogowskim jezuitom za 13 000 talarów.

W 1765 r. dobra stanowiły własność książąt z Siedliska. Wówczas mieszkało w Modłej 4 kmieci, 6 zagrodników, 6 chałupników i 1 rzemieślnik. W 1791 r. wieś należała do rodziny Rithófer. Potwierdzone jest istnienie wówczas siedziby szlacheckiej, folwarku, karczmy i wiatraka. Spośród 27 gospodarstw były 4 gospodarstwa kmieci, 6 zagrodniczych i 6 chałupniczych. W 1830 r. oprócz folwarku istniało 26 zagród i 1 wiatrak, mieszkańcy obu wyznań należeli do parafii w Jakubowie. W 1845 r. właścicielem dóbr w Modłej był radca Rieckhofer (miasto Głogów posiadało wówczas w Modłej prawo polowania); we wsi było wówczas 17 domów oraz siedziba z folwarkiem, spośród mieszkańców - 1 szynkarz, 4 tkaczy, 2 innych rzemieślników oraz 2 kupców. W 1860 r. w strukturze gospodarstw wyróżniały się

4 dobra kmiece. W latach 1860-1873 właścicielem dóbr szlacheckich był niejaki Michaelis. W latach 1886-1894 w księgach adresowych jako właściciel Modłej wzmiankowany był Wilhelm Rosemann (areal majątku liczył wówczas 101 ha, w tym sam majdan 4 ha). W latach 1898-1905 majątek należał do Richarda Andersa, a następnie w latach 1909-1920 do Oskara Pohla z Brzostowa. W latach 1922-1926 w księgach adresowych wzmiankowany był Bernhard Mannigel (areal wynosił ogółem 115 ha, w tym majdan 2,2 ha). Od 1930 r. do 1945 r. ostatnim właścicielem Modłej był Friedrich Müller.

Przestrzenna struktura miejscowości.

Modła jest niewielką wsią ulicową założoną wzdłuż osi północ-południe, przy drodze wiodącej z Brzostowa i Głogowa do Łagoszowa Małego. Założenie folwarczne znajduje się w południowej części wsi, przecięte drogą. Budynki folwarczne po zachodniej stronie drogi wiejskiej tworzą wydłużoną równoległą do drogi podkowę, otwartą w kierunku budowli pałacowej, która znajdowała się po wschodniej stronie drogi. Zachowały się archiwalne fotografie pałacu. Była to budowla barokowa z ok. poł. XVIII w., jednokondygnacyjna, nakryta dachem mansardowym, o siedmioosiowej fasadzie, dekorację elewacji tworzyły m.in. opaski okienne spięte kluczem. Pałac został rozebrany po 1945 r., zachowany jest jedynie fragment piwnic, użytkowany jako pomieszczenie gospodarcze przez obecnych właścicieli posesji.

Na osi założenia folwarku, w zwartej zabudowie, pomiędzy budynkami gospodarczymi wyróżnia się wysokością dawny dom zarządcy folwarku (obecnie nr 12), kryty wysokim dachem czterospadowym. W północnej części wsi znajduje się okazała zabudowa zagrodowa, będąca zapewne pozostałością dawnych gospodarstw kmiecych. Miejscowość obecnie składa się niejako z dwóch części: starszej oraz z intensywnie rozbudowujących się osiedli domków jednorodzinnych po obu krańcach starej zabudowy.

Planowane kierunki odnowy miejscowości

Wizja odnowy (zrównoważonego rozwoju) miejscowości Modła.

Jak i gdzie chcemy żyć i mieszkać? Do czego zmierzamy?

Wizja odnowy miejscowości to obraz jej przyszłego stanu, do którego będzie się dążyć, uwzględniając dobro środowiska przyrodniczego i potrzeby mieszkańców. Sformułowaliśmy obraz miejscowości za około 8 lat, określając jej wygląd, pożądane cechy środowiska przyrodniczego, aktywność gospodarczą, funkcjonowanie wsi i poziom życia mieszkańców. Poprzez stworzenie wizji przygotowaliśmy ramy, które pozwoliły na wyznaczenie celów

i sposobów ich realizacji w Planie. Jest to bardzo istotny etap. Każdy z nas planuje swoją przyszłość w oparciu o marzenia i chęć osiągnięcia określonych celów, również my tak postąpiliśmy, mając na myśli naszą miejscowość. Perspektywa 8 lat pozwala na dosyć realne określenie, jaka ma być Modła z możliwością zaplanowania działań, które przybliżą nas do wizji.

Oto nasza wizja rozwoju:

Wśród malowniczych Wzgórz Dalkowskich leży Modła,
wieś zapewniająca idealne warunki do życia i rozwijania pasji.
Zieleń, cisza, życzliwość mieszkańców sprawia, że każdy czuje się bezpiecznie wśród
swoich przyjaciół, do których prowadzą barwne owocowe aleje.

Cele odnowy. Co musimy zrobić?

Cele wynikają z problemów, jakie zostały zidentyfikowane w wyniku analizy słabych i mocnych stron i przeszkadzają nam w osiągnięciu wizji odnowy miejscowości. Cele powinny być konkretne i mierzalne, realistyczne, osiągalne, określone w czasie, czyli takie, o których można powiedzieć, że zostały wykonane lub nie. Cele powinniśmy osiągać w całości i w pełni za to ponosimy odpowiedzialność. Dążenie do celów powinno nas doprowadzić do realizacji wizji i satysfakcji z rozwoju miejscowości. Przy realizacji planu opartego o zrównoważony rozwój cele społeczno-gospodarcze muszą być zharmonizowane ze środowiskiem przyrodniczym. Granicą podejmowanych działań jest trwałość zasobów przyrodniczych.

Przyjęliśmy następujące cele odnowy miejscowości:

1. Kształtowanie miejsc i tworzenie warunków dla pobudzania aktywności i integracji wśród mieszkańców.
2. Poprawa stanu infrastruktury wiejskiej - zapewnienie wysokiego standardu życia lokalnej społeczności.
3. Poprawa estetyki wsi i wzrost jej atrakcyjności w oparciu o walory krajobrazowe.

Powiązanie z planami i działaniami realizowanymi w gminie

Plan realizuje cele zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Jerzmanowa, jak również jest zgodny z obowiązującymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego Gminy (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jerzmanowa z dnia 26 czerwca 2007 r.).

INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI

Zasoby przyrodnicze

Większość powierzchni gminy położona jest w obrębie mezoregionu Wzgórz Dalkowskich, a ściślej – jego mniejszej jednostki (mikroregionu), Grzbietu Dalkowskiego. Obszar gminy charakteryzuje się dużymi różnicami wysokości względnych terenu na niewielkich odległościach, co nadaje mu wysokie walory krajobrazowe – tj. zróżnicowaną rzeźbę terenu z lokalnymi kulminacjami, wąwozami i jarami.

północno-wschodnia panorama wsi

Do elementów okolicznej rzeźby terenu zaliczają się liczne formy antropogeniczne, w tym głównie piaskownie i żwirownie różnych rozmiarów, związane przede wszystkim z eksploatacją luźnych osadów polodowcowych. Pozostałości po starych wyrobiskach (współcześnie nieczynnych) pomimo zarośnięcia roślinnością, nadal są czytelne w rzeźbie terenu, w postaci zagłębień i depresji o głębokościach kilku metrów. Większość z nich to obecnie nieużytki lub zbiorniki wody powierzchniowej. Na bardziej stromych stokach w rzeźbie terenu zaznaczają się także skarpy teras rolnych, związane z orką na stokach. Największa gęstość tych form występuje w rejonie wsi Modła, Kurowice, Łagoszów Mały. Do form antropogenicznych, szczególnie licznie występujących na tym terenie należą również wąwozy drogowe, osiagające głębokość 2-3 m.

Miejscowość Modła nie posiada w bliskim otoczeniu kompleksów leśnych jednak pagórkowate ukształtowanie terenu pozwala na uprawianie turystyki pieszej zarówno przez mieszkańców miejscowości jak również mieszkańców pobliskiego Głogowa.

Wieś pod względem klimatycznym posiada korzystne warunki do rozwoju gospodarki rolnej, leży w regionie o łagodnym klimacie i najdłuższym w Polsce okresie wegetacyjnym. Miejscowość znajduje się w regionie uprzywilejowanym pod względem nasłonecznienia – powyżej 1 550 godzin rocznie.

Pomimo położenie miejscowości w rejonie górniczym i silnie uprzemysłowionym, stan zanieczyszczenia powietrza nie stanowi szczególnie istotnego zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i jakości życia mieszkańców.

Dziedzictwo kulturowe

Na terenie miejscowości Modła znajduje się 6 obiektów umieszczonych w ewidencji zabytków:

1. Kapliczka przy drodze do Łagoszowa Małego, 1 poł. XIX w.
2. Relikty założenia dworskiego z folwarkiem:
  - Miejsce po pałacu, XVIII w.

- Dom zarządcy folwarku, obecnie dom mieszkalny nr 12, pocz. XX w.
- 3. Dom mieszkalny nr 4, mur., 2 ćw. XIX w.
- 4. Ogrodzenie przy posesji nr 4, mur., 2 poł. XIX w.
- 5. Dom mieszkalno-gospodarczy nr 16, mur., 3 ćw. XIX w.
- 6. Budynek gospodarczy nr 16, mur. 2 poł. XIX w.

Infrastruktura społeczna

Na terenie sołectwa brak jest obiektów oświatowych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Nie ma również innych obiektów, które stanowiłyby miejsce spotkań lokalnej społeczności oraz ułatwiałyby powstawanie i rozwój organizacji działających na rzecz mieszkańców. W razie potrzeby zorganizowania zebrania wiejskiego mieszkańców Modłej, wykorzystywany jest obiekt sąsiedniej wsi - Wiejski Dom Kultury w Kurowicach, co znacznie utrudnia mieszkańcom integrację i aktywne uczestnictwo w życiu swojej miejscowości. Potrzeba korzystania z infrastruktury pobliskich wsi dotyczy także innych sfer życia tj. dostępu do większości podstawowych usług, sklepów oraz dostępu do kościoła.

We wsi nie ma dobrze wyposażonego placu zabaw, a boisko wiejskie jest w złym stanie technicznym. Istnieje, zatem silna potrzeba budowy zaplecza sportowo-rekreacyjnego oraz kulturalnego na terenie sołectwa.

Dzieci i młodzież realizują obowiązek szkolny w przedszkolu, szkole podstawowej i gimnazjum w Jerzmanowej.

W sołectwie Modła brak jest zakładu opieki zdrowotnej. Mieszkańcy w zakresie podstawowej opieki medycznej, w większości korzystają z usług lekarza rodzinnego w oddalonej o ok. 6 km Jerzmanowej. Również w tej miejscowości mieszkańcy mają dostęp do stomatologa i apteki.

widok na teren wymagającego modernizacji boiska
~~ planowane centrum społeczno-kulturalne wsi

Infrastruktura techniczna

W starej części miejscowości Modła znajduje się dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, natomiast braki występują w nowo powstających osiedlach domków jednorodzinnych.

Miejscowość zaopatrywana jest w wodę z ujęcia „Potoczek” i stacji uzdatniania wody przy szybach „SG”. Stan sieci wodociągowej jest dobry. Budynki mieszkalne podłączone są do sieci kanalizacji sanitarnej, jest również sieć telekomunikacyjna.

W kolejnych latach planowana jest budowa sieci gazowej oraz dalsza rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, telefonicznej oraz chodników i oświetlenia, co w głównej mierze dotyczy nowo tworzącej się części miejscowości

Ze względu na dynamicznie rozwijające się budownictwo jednorodzinne oraz stale rosnące natężenie ruchu istnieje konieczność budowy nowych oraz remontów istniejących dróg.

Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach przydomowych. Na terenie gminy zbiórka, odpadów zajmują się wynajęta firma. Działa komunikacja autobusowa, która zapewnia połączenie z okolicznymi miejscowościami.

Gospodarka i rolnictwo

W skali całej gminy obręb Kurowice-Modła wyróżnia się największymi walorami przestrzeni rolniczej. Grunty orne możemy zaliczyć do bardzo dobrej jakości, z dominującym udziałem kompleksów pszenno - buraczanych. Korzystne dla rozwoju rolnictwa jest położenie w pobliżu miast powiatowych Głogowa i Polkowic, które stanowią chłonny rynek zbytu na produkty żywnościowe.

Charakter miejscowości na skutek procesów ekonomicznych zachodzących w gospodarce ulega zmianie z typowo rolniczej na usługową i mieszkaniową.

Na terenie miejscowości słabo rozwinięta jest przedsiębiorczość lokalna. Głównym źródłem utrzymania mieszkańców jest praca w przemyśle wydobywczym rud miedzi. Znaczna część mieszkańców znajduje zatrudnienie w pobliskich ośrodkach miejskich - Głogów i Polkowice. Na terenie miejscowości są 3 gospodarstwa rolne oraz 2 firmy budowlane, firma spawalnicza, remontowa i stolarnia.

W regionie występują liczne surowce mineralne, z których najważniejsze to złoża rud miedzi oraz towarzyszące im pierwiastki metaliczne. Negatywnym skutkiem wiążącym się z podziemną eksploatacją miedzi są występujące osunięcia terenu oraz wstrząsy powodujące szkody górnicze w infrastrukturze budowlanej.

Kapitał społeczny i ludzki

Sołectwo Modła jest jednym z najmniejszych sołectw pod względem liczby mieszkańców w Gminie Jerzmanowa. Biorąc pod uwagę dynamiczny napływ ludności z zewnątrz związany z intensywnym rozwojem mieszkalnictwa jednorodzinnego szacuje się, że w kolejnych latach liczba ludności w miejscowości istotnie wzrośnie. Proces ten wpływa negatywnie na poziom integracji wśród mieszkańców dlatego też, tak ważne jest stworzenie oferty i infrastruktury wspierającej nawiązywanie kontaktów, integrację i wszechstronnie przejawiającą się aktywność wśród społeczności Modłej.

Położenie i charakter sołectwa gwarantują dynamiczny rozwój miejscowości oraz stały wzrost liczby jej mieszkańców.

OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON ORAZ SZANS I ZAGROŻEŃ MIEJSCOWOŚCI

Na co możemy postawić? Na co musimy uważać?

Analiza SWOT

Zastanawialiśmy się nad tym czy znajdziemy w naszej wsi jakieś mocne strony, które pozwolą nam na wykorzystanie ich do rozwoju. Szukaliśmy również szans w zmieniającym się wokół nas otoczeniu i przewidywalnej przyszłości, które by nam pomogły. Postanowiliśmy też przyjrzeć się krytycznie i zobaczyć nasze słabe strony, które mogą nam utrudniać rozwój. Staraliśmy się rozpoznać zagrożenia dla naszej wsi, jakie mogą się pojawić w przyszłości, nie tylko we wsi, ale również z zewnątrz.

Czynniki sprzyjające rozwojowi to **stymulatory rozwoju** tzn. te czynniki, które umożliwią nam realizację przyjętej wizji i celów. Są to czynniki, które możemy wykorzystać w pobudzaniu własnego rozwoju.

Należy do nich zaliczyć:

- Stymulowanie inicjatyw społecznych. Stworzenie warunków do zwiększenia aktywności mieszkańców zarówno w zakresie inicjatyw własnych, jak i przedsięwzięć służących mieszkańcom. Temu celowi może służyć powołanie organizacji pozarządowej.
- Tworzenie partnerstwa społecznego i zwiększanie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu problemów wsi. Służy temu odpowiedni przepływ informacji pomiędzy Gminą, Radą Sołecką i mieszkańcami. Wykorzystanie wiedzy i pomysłów lokalnej społeczności to rozwój w oparciu o najcenniejszy zasób – potencjał ludzki. Dobra komunikacja to pierwszy warunek zmiany postaw mieszkańców, którzy są często nastawieni obojętnie, a nawet wrogo do działań samorządu.
- Wykorzystanie walorów przyrodniczo – krajobrazowych w promocji miejscowości, tworzenie dodatkowych miejsc pracy i przyciąganie inwestorów zewnętrznych.
- Przygotowanie szczegółowych projektów do zapisanych celów, przedsięwzięć i zadań Planu i staranie się o zewnętrzne fundusze na ich realizację.

Dyskutowaliśmy nad mocnymi i słabymi stronami naszej miejscowości, które znamy dzisiaj i które wpływają na nasze życie. Odnieśliśmy się również do możliwości i zagrożeń, które mogą się pojawić w przyszłości i jaki mogą mieć wpływ na nasz rozwój. Stawiając na mocne strony i wykorzystując szanse możemy skutecznie zmniejszać negatywny wpływ słabości i zagrożeń.

Ocena mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń (SWOT)

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dobre położenie geograficzne – bliskość ośrodków miejskich jak Głogów i Polkowice, - walory klimatyczne i krajobrazowe, - tereny mogące być przeznaczone pod budowę obiektów kulturalnych i sportowo - rekreacyjnych, - aktualny plan zagospodarowania przestrzennego, - rosnąca liczba mieszkańców, - środowisko, jedno z najczystszych na obszarze Lubiąsko - Głogowskiego Zagłębia Miedziowego, - cisza oraz spokój. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak świetlicy wiejskiej oraz obiektów infrastruktury społeczno-kulturalnej, stanowiących miejsca spotkań i integracji mieszkańców, - zły stan infrastruktury sportowo - rekreacyjnej, - niewystarczająca oferta bezpiecznego spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, - mała ilość terenów zielonych w miejscowości oraz brak opieki nad istniejącymi - zły stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej, - wstrząsy górnicze związane z eksploatacją złóż miedzi, - mała oferta zatrudnienia przez lokalne przedsiębiorstwa, - słabe wykorzystanie walorów regionu, - brak sieci gazowej i informatycznej, - brak oświetlenia, chodników oraz sieci telekomunikacyjnej i kanalizacji sanitarnej w nowej części wsi.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, - współpraca z gminą przy realizacji Planu Odnowy Miejscowości, - polityka regionalna państwa wspierająca rozwój obszarów wiejskich, - wykorzystanie atutów wynikających z położenia w pobliżu miast powiatowych, - dostępność i umiejętność pozyskania środków finansowych zapewniających rozwój miejscowości, - utrzymujące się wysokie zainteresowanie mieszkańców sąsiednich gmin kupnem działek budowlanych w miejscowości, - rozwój w regionie przemysłu miedziowego zapewniającego miejsca pracy wielu mieszkańcom miejscowości, - poprawa opłacalności rolnictwa, - powstanie nowych miejsc pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające fundusze na dalszy rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej, technicznej i sportowo-rekreacyjnej, - małe środki finansowe na podejmowanie inicjatyw przez społeczność lokalną oraz brak umiejętności ich pozyskiwania, - niedostateczne wsparcie przez samorząd realizacji Planu Odnowy Miejscowości, - wzrost negatywnych skutków związanych z przemysłem wydobywczym, - niestabilna polityka wspierania obszarów wiejskich i gospodarki rolnej, - wzrost bezrobocia, - migracja młodych i wykształconych mieszkańców do dużych miast i zagranicę.

Problemy rozwoju miejscowości

W wyniku analizy zapisów SWOT i wspólnej dyskusji ustaliliśmy problemy, które wymagają w najbliższych latach podjęcia działań - w celu wyeliminowania lub zmniejszenia ich negatywnego wpływu na rozwój Modłej. Niżej wymienione problemy są podstawą do opracowania i przyjęcia celów odnowy miejscowości:

1. Brak miejsc i obiektów, które dawałyby możliwość spotkań i integracji społeczności lokalnej oraz wspierałyby rozwój organizacji i stowarzyszeń.
2. Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu na terenie sołectwa. Brak odpowiedniego miejsca spotkań typu świetlica wiejska, boisko sportowe, plac zabaw, co w konsekwencji hamuje rozwój jakiegokolwiek aktywności młodzieży oraz reszty mieszkańców.
3. Niekompletny stan infrastruktury wiejskiej. Potrzeba rozbudowy w celu pobudzenia intensywnego rozwoju sołectwa oraz zapewnienia wysokiego standardu życia mieszkańcom.
4. Nie zagospodarowane dostatecznie tereny zielone – niezadowalający poziom estetyki i wyglądu miejscowości.

OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ

Jak zaznaczyliśmy w części wstępnej Planu, jednym z istotnych źródeł finansowania jego realizacji jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – Oś 3 – Odnowa i rozwój wsi. Z tej pomocy mogą skorzystać miejscowości gmin wiejskich, gmin miejsko-wiejskich i gmin miejskich z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców. Modła położona jest w gminie wiejskiej i liczy ok. 128 mieszkańców. Bezpośrednim odbiorcą pomocy i realizatorem przedsięwzięć może być:

- gmina,
- instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego,
- kościół lub związek wyznaniowy,
- organizacja pozarządowa mająca status organizacji pożytku publicznego.

Przedsięwzięcia nie mogą mieć charakteru komercyjnego i muszą służyć osiągnięciu założonych w planie i projekcie celów operacji i ich zachowania przez 7 lat od dnia dokonania przez agencję płatniczą płatności ostatecznej.

Zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia.

Poniżej zostały przedstawione zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w latach 2008-2015, **umieszczone w ramach określonego celu rozwoju miejscowości - w kolejności wynikającej z ustalonych priorytetów.** W każdym celu na pierwszym miejscu są zadania najpilniejsze do realizacji. Wzięto pod uwagę kryterium możliwości ich realizacji ze względów społecznych, ekonomicznych i organizacyjnych. Jest to lista otwarta, która w trakcie realizacji planu może być modyfikowana i uzupełniana. **Szczegółowy opis poszczególnych przedsięwzięć oraz projekty, dokumentacje i kosztorysy prac (jeśli będą wymagane) stanowić będą oddzielne dokumenty opracowane zgodnie z prawem oraz obowiązującymi przepisami.** Przewidziano różne źródła finansowania działań w tym zaangażowanie mieszkańców wsi i ich nieodpłatna praca na rzecz swojej miejscowości. Wcześniej przyjęte cele rozwoju wynikają wprost ze zidentyfikowanych problemów, a dla ich realizacji mieszkańcy ustalili szereg przedsięwzięć i zadań.

Cel 1. Kształtowanie miejsc i tworzenie warunków dla pobudzania aktywności i integracji wśród mieszkańców.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących zadań i przedsięwzięć:

Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Przeznaczenie
1.1. Zagospodarowanie terenu istniejącego boiska (modernizacja płyty boiska, rozbudowa zaplecza sportowego, nasadzenie zieleni, budowa parkingu, oświetlenia i doprowadzenie chodnika do boiska, wydzielenie i uzbrojenie miejsca do organizowania spotkań okolicznościowych przez mieszkańców)	Kreowanie miejsc spotkań i integracji mieszkańców. Zwiększenie aktywności ruchowej i sportowej społeczności, poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców. Wzrost atrakcyjności wsi
1.2. Budowa bezpiecznego placu zabaw dla dzieci	Organizacja miejsca do bezpiecznej aktywności ruchowej dzieci oraz kształtowanie terenu umożliwiającego nawiązywanie kontaktów wśród rodziców, wymiany informacji i ich integracji jako mieszkańców. Poprawa estetyki miejscowości
1.3. Organizacja imprez integrujących społeczność lokalną	Animowanie życia społeczno-kulturalnego wsi
1.4. Budowa i wyposażenie świetlicy wiejskiej	Obiekt z przeznaczeniem tworzenia warunków do organizacji spotkań kulturalnych, imprez rozrywkowych i okolicznościowych. Stanowić będzie miejsce szkoleń i kursów rozwijających wiedzę i umiejętności mieszkańców oraz zajęć pobudzających aktywność i rozwijających zainteresowania lokalnej społeczności. Świetlica spełni funkcje integrujące, edukacyjne i kulturalne

Cel 2. Poprawa stanu infrastruktury wiejskiej - zapewnienie wysokiego standardu życia lokalnej społeczności.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących zadań i przedsięwzięć:

Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Przeznaczenie
2.1. Oznakowanie nowych ulic i domów	Wzrost funkcjonalności wsi i orientacji terenowej - poprawa estetyki miejscowości
2.2. Budowa wiaty przystankowej	Poprawa estetyki i funkcjonalności miejscowości
2.3. Remont i modernizacja drogi gminnej	Podniesienie bezpieczeństwa użytkowników drogi oraz tworzenie warunków do rozwoju działalności gospodarczej w miejscowości
2.4. Utworzenie ograniczeń prędkości i progów zwalniających	Bezpieczeństwo mieszkańców
2.5. Rozbudowa brakującej części oświetlenia i chodników	Bezpieczeństwo mieszkańców i poprawa estetyki miejscowości
2.6. Budowa infrastruktury umożliwiającej dostęp do internetu	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do informacji
2.7. Rozbudowa brakującej części sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i telekomunikacyjnej	Poprawa jakości życia lokalnej społeczności
2.8. Budowa sieci gazowej	Poprawa jakości życia lokalnej społeczności

Cel 3. Poprawa estetyki wsi i wzrost jej atrakcyjności w oparciu o walory krajobrazowe.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących zadań i przedsięwzięć:

Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Przeznaczenie
3.1. Uporządkowanie istniejących oraz utworzenie nowych terenów zielonych w sołectwie (nasadzenia i pielęgnacja)	Poprawa wyglądu i estetyki wsi – poprawa warunków życia mieszkańców
3.2. Wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych oraz ścieżek spacerowych w sołectwie i jego okolicach	Rozwój oferty rekreacyjnej, turystycznej i możliwości spędzania wolnego czasu - tworzenie warunków (infrastruktury)
3.3. Utwardzenie dróg śródpolnych oraz pielęgnacja alei	Tworzenie warunków do rekreacji i turystyki krajobrazowej
3.4. Nasadzenia drzew owocowych	Wzrost atrakcyjności sołectwa i poprawa estetyki wsi. Tworzenie warunków do rekreacji i turystyki krajobrazowej
3.5. Wyznaczenie i przystosowanie miejsc odpoczynku (miejsca przystankowe)	Tworzenie warunków do rekreacji i turystyki krajobrazowej
3.6. Utworzenie punktu widokowego (okolice wąwozu)	Prezentacja krajobrazu Wzgórz Dalkowskich. Tworzenie warunków do rekreacji i turystyki krajobrazowej. Promocja obszarów wiejskich i okolicy

Przedmiotem przedsięwzięcia, jakie zaplanowaliśmy w pierwszej kolejności do realizacji z PROW-u w ramach osi 3 – „Odnowa i rozwój wsi” jest; zagospodarowanie terenu istniejącego boiska oraz budowa placu zabaw dla dzieci.

Realizacja wskazanych działań pozwoli nam na kształtowanie miejsc nawiązywania kontaktów społecznych oraz pobudzania aktywności i integracji mieszkańców. Wzbogaci ofertę bezpiecznego spędzania wolnego czasu, przyczyni się do rozwoju życia społeczno-kulturalnego w naszej miejscowości oraz wpłynie na poprawę jakości życia lokalnej społeczności. Obiekty będą spełniały funkcje użyteczności publicznej z przeznaczeniem na czasowy pobyt ludzi.

Szacunkowy koszt realizacji

Umieszczone w tabeli dane dotyczące czasu realizacji, szacunkowych kosztów, źródeł finansowania nie wynikają ze szczegółowo opracowanych projektów. Wszystkie mogą ulec zmianie w wyniku dalszych prac nad zadaniami i przedsięwzięciami. Dynamika naszych czasów zapewne ujawni nowe źródła finansowania, technologie i możliwości realizacyjne. Należy pamiętać, że realizacja przedsięwzięć i zadań w dużej mierze zależy od aktywności mieszkańców. **Wymienione w tabeli kwoty nie są związane jakimikolwiek zapewnieniami ich przyznania zarówno ze strony Gminy, jak i innych źródeł.** Dopiero starania mieszkańców, wsparte ze strony innych podmiotów, mogą sprawić, że zostaną uzyskane i wspomogą rozwój wsi. **Kolejność wynika z wcześniej ustalonych priorytetów w ramach poszczególnych celów rozwoju i odnowy miejscowości.**

Nazwa zadania/przedsięwzięcia	Harmonogram realizacji	Szacunkowy koszt [tyś. PLN]	Przewidywane źródła finansowania	Odpowiedzialny za realizację + współpracownicy
1.1. Zagospodarowanie terenu istniejącego boiska (modernizacja płyty boiska, rozbudowa zaplecza sportowego, nasadzenie zieleni, budowa parkingu, oświetlenia i doprowadzenie chodnika do boiska, wydzielenie i uzbrojenie miejsca do organizowania spotkań okolicznościowych przez mieszkańców)	2009-2011	Ustalony w projekcie	Fundusze UE, Budżet gminy	Gmina + mieszkańcy
1.2. Budowa bezpiecznego placu zabaw dla dzieci	2009-2011	100	Fundusze UE, Budżet gminy	Gmina + mieszkańcy
1.3. Organizacja imprez integrujących społeczność lokalną	2008-2015	5 /rok	Mieszkańcy, NGO, Fundusze UE, LEADER, Budżet gminy, sponsor	Mieszkańcy + NGO, LGD, Gmina
1.4. Budowa i wyposażenie świetlicy wiejskiej	2011-2013	1 600	Fundusze UE, Budżet gminy	Gmina + mieszkańcy
Nazwa zadania/przedsięwzięcia	Harmonogram realizacji	Szacunkowy koszt [tyś. PLN]	Przewidywane źródła finansowania	Odpowiedzialny za realizację + współpracownicy
2.1. Oznakowanie nowych ulic i domów	2010	8	Fundusze UE, Budżet gminy	Gmina + mieszkańcy
2.2. Budowa wiaty przystankowej	2010	10	Fundusze UE, Budżet gminy	Gmina + mieszkańcy
2.3. Remont i modernizacja drogi gminnej	2010-2013	Ustalony w projekcie	Fundusze UE, Budżet gminy	Gmina + mieszkańcy
2.4. Utworzenie ograniczeń prędkości i pasów zwalniających	2010-2013	Ustalony w projekcie	Fundusze UE, Budżet gminy	Gmina + mieszkańcy

2.5. Rozbudowa brakującej części oświetlenia i chodników	2010-2013	Ustalony w projekcie	Fundusze UE, Budżet gminy	Gmina + mieszkańcy
2.6. Budowa infrastruktury umożliwiającej dostęp do internetu	2010-2013	Ustalony w projekcie	Fundusze UE, Budżet gminy, Inwestor	Gmina + mieszkańcy, inwestor
2.7. Rozbudowa brakującej części sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i telekomunikacyjnej	2010-2015	Ustalony w projekcie	Fundusze UE, Budżet gminy	Gmina + mieszkańcy
2.8. Budowa sieci gazowej	2010-2015	Ustalony w projekcie	Fundusze UE, Budżet gminy	Gmina + mieszkańcy
Nazwa zadania/przedsięwzięcia	Harmonogram realizacji	Szacunkowy koszt [tyś. PLN]	Przewidywane źródła finansowania	Odpowiedzialny za realizację + współpracownicy
3.1. Uporządkowanie istniejących oraz utworzenie nowych terenów zielonych w sołectwie (nasadzenia i pielęgnacja)	2009-2010	20	WFOŚiGW, NGO Fundusze UE, Budżet gminy	Mieszkańcy + gmina, NGO, LGD
3.2. Wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych oraz ścieżek spacerowych w sołectwie i jego okolicach	2010-2011	40	Fundusze UE, NGO Budżet gminy	NGO lub LGD + mieszkańcy, Gmina
3.3. Utwardzenie dróg śródpolnych oraz pielęgnacja alei	2010-2013	Ustalony w projekcie	Budżet gminy	Gmina + mieszkańcy
3.4. Nasadzenia drzew owocowych	2010-2013	Ustalony w projekcie	Fundusze UE, Budżet gminy	Mieszkańcy + Gmina, LGD
3.5. Wyznaczenie i przystosowanie miejsc odpoczynku (miejsca przystankowe)	2010-2013	Ustalony w projekcie	Fundusze UE, Budżet gminy	NGO lub LGD + mieszkańcy, Gmina
3.6. Utworzenie punktu widokowego (okolice wąwozu)	2011	20	Fundusze UE, Budżet gminy	NGO lub LGD + mieszkańcy, Gmina

Użyte skróty w tabeli:

- Budżet gminy – budżet Gminy Jerzmanowa,
Fundusze UE – fundusze Unii Europejskiej w tym Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
Gmina – Gmina Jerzmanowa,
Inwestor – inicjatywa podmiotu gospodarczego; fundusze z sektora gospodarczego,
LGD – Lokalna Grupa Działania realizująca Program LEADER w regionie,
Mieszkańcy – mieszkańcy Modłej w tym lokalne organizacje pozarządowe (działające we wsi), praca własna mieszkańców, pomoc zdobyta przez nich w tym uzyskane dochody z działalności,
NGO – organizacje pozarządowe; fundusze pozyskane przez te organizacje
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu,

REALIZACJA PLANU

Zasady realizacji planu.

- Plan stanowi drogę, po której będziemy razem szli i osiągać kolejne cele rozwoju naszej miejscowości.
- Ważnymi uczestnikami realizacji Planu jesteśmy my jako mieszkańcy. Osiąganie kolejnych celów w dużej mierze będzie uzależnione od naszej aktywności osobistej.
- Bardzo istotne będą działania organizacji pozarządowych, w których sami będziemy działali lub, które zachęcimy do współpracy.
- Gmina będzie aktywnym ośrodkiem pobudzającym i wspierającym realizację naszego Planu.
- W celu aktywnego włączenia nas jako mieszkańców do realizacji przedsięwzięć, Rada Sołecka włączy się do opracowania programu współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a samorządem. W programie zostaną określone formy i metody współpracy, zasady wymiany informacji i wspierania działań organizacji pozarządowych.
- Coroczne spotkania związane z oceną realizacji Planu będą również służyły do planowania działań na najbliższy rok. Na spotkanie my mieszkańcy zaprosimy wszystkich, którzy chcą i mogą nam pomóc, a zwłaszcza organizacje pozarządowe, władze gminy, sąsiadów z zaprzyjaźnionych miejscowości.
- Wspólnie z innymi miejscowościami z gminy i regionu opracujemy zasady wymiany doświadczeń i wspólnego działania dla jeszcze bardziej efektywnego realizowania Planu.
- Władze Gminy będą uczestniczyły w spotkaniach organizowanych przez sołectwo, organizacje pozarządowe i aktywne grupy mieszkańców. Spotkania będą zwoływane przez bezpośrednio zainteresowane grupy, a ich tematem będą wspólne działania związane z realizacją Planu.

Sposoby monitorowania, oceny i aktualizacji planu

- Monitorowanie będzie organizował i nadzorował Wójt wspólnie z sołtysem, wskaźnikami będą stopnie realizacji zadań i przedsięwzięć określone procentowo.
- Monitorowane będą podstawowe zadania i przedsięwzięcia związane z realizacją planu.
- Wyniki monitorowania będą przedmiotem corocznych sprawozdań z postępu realizacji Planu, składanego Radzie Gminy i na zebraniu otwartym w miejscowości.
- Zarówno Rada, jak i mieszkańcy oceniają realizację Planu, dokonają również identyfikacji słabych i mocnych stron realizacji planu.
- Mieszkańcy, co trzy lata będą aktualizowali plan metodą uspołecznioną, zgodną z metodą przyjętą przy jego opracowaniu.
- Inicjatorem aktualizacji będzie Rada Sołecka wspólnie z Wójtem i Radą Gminy.

Komunikacja społeczna

- Wójt i sołtys, jako główni animatorzy realizacji Planu, będą systematycznie informowali opinię publiczną o działaniach związanych z realizowanymi przedsięwzięciami. W tym celu ustalą między sobą zasady przekazywania informacji o podejmowanych działaniach.
- Główną drogą informowania będzie lokalna prasa, radio, telewizja i internet.
- Komunikaty będą kierowane do mieszkańców miejscowości i gminy (informacja wewnętrzna) jak również do odbiorców regionalnych i ogólnokrajowych (informacja zewnętrzna).
- Największy nacisk zostanie położony na informacje skierowane do odbiorców lokalnych.
- W przekazywaniu informacji do mieszkańców zostaną wykorzystane również środki przekazu zwyczajowo przyjęte w gminie (tablica ogłoszeń, informowanie na spotkaniach, informacja przekazywana przez sołtysów itp.).
- Radni, mieszkańcy, zainteresowane osoby i podmioty będą miały bieżący dostęp do informacji o realizacji Planu. Ograniczeniem będą tylko przepisy prawa, określające zasady udostępniania informacji przez Urząd Gminy.

Materiały źródłowe:

1. *Wilczyński R., Odnowa wsi perspektywą rozwoju obszarów wiejskich w Polsce, RCDRRiOW Poznań 2003.*
2. *Inwentaryzacja Przyrodnicza Gminy Jerzmanowa, 2007*
3. *Informacje bezpośrednie z Gminy Jerzmanowa.*
4. *Studium Środowiska Kulturowego Gminy Jerzmanowa*
5. *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Jerzmanowa, sierpień 2007.*
6. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jerzmanowa. 26.06.2007 r.*